

Bruselj, 29.2.2016
COM(2016) 93 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Razpoložljivost in pripravljenost tehnologije za identifikacijo oseb na podlagi prstnih odtisov iz schengenskega informacijskega sistema druge generacije (SIS II)

1. UVOD

Zaradi sprememb imen in uporabe vzdevkov oziroma drugih imen ali lažnih dokumentov je vse težje ugotoviti identiteto oseb. Vse pogosteje se za nezakonito vstopanje in gibanje na schengenskem območju uporabljajo ponarejene listine. Agencija *Frontex* je v *letni analizi tveganja* za leto 2015 poročala, da je bilo v letu 2014 ob vstopu v EU/na schengensko območje iz tretjih držav odkritih okoli 9 400 primerov lažnih dokumentov, kar je nekoliko manj kot v letu pred tem. Nasprotno pa se je močno povečalo število takšnih primerov pri gibanju znotraj EU/schengenskega območja, in sicer s 7 867 v letu 2013 na 9 968 v letu 2014 (+27 %).

Ponarejevalci dokumentov ne le spodkopavajo varnost na mejah, temveč tudi notranjo varnost v EU. Osebe, ki jih išče policija, se pogosto izmikajo razkritju svoje identitete in uporabljajo številne vzdevke in druga imena. Nekatere osebe, za katere velja prepoved vstopa na schengensko območje, lahko v matični državi zakonito spremenijo svojo identiteto, da bi se izognile odkritju. Zato je treba vzpostaviti zanesljivo metodo za ugotavljanje identitete. Mejni policisti in uslužbenci organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj bi lahko z uporabo prstnih odtisov učinkovito ugotavljali identiteto oseb, ki jih iščejo oblasti, in odkrivali primere ponarejanja dokumentov.

Uporaba lažnih potnih listin v povezavi z nedavnimi terorističnimi napadi v Parizu prav tako potrjuje potrebo po orodju, s katerim bo mogoče osebe identificirati na podlagi prstnih odtisov. V zvezi s tem je bila v Sklepih Sveta iz novembra 2015 poudarjena pomembnost okrepitev nadzora in izvajanja sistematičnih preverjanj. Do danes v EU ni uveljavljen skupni sistem, ki bi omogočal preverjanje oseb na podlagi prstnih odtisov.

Schengenski informacijski sistem (SIS) druge generacije se uporablja od 9. aprila 2013. Nova značilnost sistema je hramba prstnih odtisov v centralnem sistemu. Za zdaj se odtisi uporabljajo za *potrditev* identitete osebe, ki je bila najdena na podlagi iskanja, navadno po imenu in datumu rojstva. To je iskanje ena na ena – odtisi osebe se primerjajo z enim nizom odtisov, shranjenih v SIS. Vendar možnost *identifikacije* osebe na podlagi njenih prstnih odtisov zahteva nadgradnjo sedanje prakse organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj: primerjava odtisov osebe z vsemi nizi odtisov – iskanje ena na več – za ugotovitev identitete osebe izključno na podlagi prstnih odtisov. Ta funkcija zahteva vzpostavitev avtomatskega sistema za identifikacijo prstnih odtisov (v nadaljnjem besedilu: sistem AFIS).

Sistem AFIS se uspešno uporablja v številnih nacionalnih podatkovnih zbirkah in podatkovnih zbirkah za čezmejno sodelovanje. V EU sta očitna zгледа vizumski informacijski sistem (v nadaljnjem besedilu: VIS) in EURODAC.

Člena 22(c) Sklepa o SIS II¹ in Uredbe o SIS II² sta pravna podlaga za uporabo sistema AFIS. Preden se ta funkcija uporabi, mora Komisija predstaviti poročilo o razpoložljivosti in pripravljenosti potrebne tehnologije, pri čemer se posvetuje z Evropskim parlamentom. Cilj tega

¹ SKLEP SVETA 2007/533/PNZ z dne 12. junija 2007 o vzpostavitvi, delovanju in uporabi druge generacije schengenskega informacijskega sistema (SIS II).

² UREDBA (ES) št. 1987/2006 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 20. decembra 2006 o vzpostavitvi, delovanju in uporabi druge generacije schengenskega informacijskega sistema (SIS II).

poročila je izpolniti to zahtevo in potrditi, da je tehnologija za identifikacijo prstnih odtisov na voljo in pripravljena za integracijo v SIS II.

Raven pripravljenosti in razpoložljivosti je treba oceniti ob upoštevanju edinstvene situacije in značilnosti SIS II, ki predstavljajo vrsto tehničnih in organizacijskih izzivov, za katere je treba poiskati ustrezne in prilagojene rešitve. To poročilo na podlagi študije, ki jo je izvedlo Skupno raziskovalno središče Komisije (v nadaljnjem besedilu: JRC)³, navaja tudi tehnične in organizacijske zahteve glede SIS, opisuje vrsto scenarijev, v katerih se prstni odtisi operativno uporabljajo, ter vsebuje priporočila za uspešno izvajanje funkcije sistema AFIS.

2. ŠTUDIJA JRC IN NJENE UGOTOVITVE

Okvirni program za raziskave in inovacije EU Obzorje 2020 opisuje pripravljenost in razpoložljivost tehnologije z uporabo devetstopenjske lestvice⁴: prva raven predstavlja izpolnjevanje osnovnih načel, deveta raven pa dokaz delovanja dejanskih sistemov v operativnem okolju. Tehnologija AFIS je že dosegla deveto raven, saj po svetu že deluje mnogo tovrstnih sistemov.

2.1 Pregled tehnologije AFIS

2.1.1 Uspešnost

JRC je pripravil pregled najpomembnejših neodvisnih kampanj ocenjevanja uspešnosti, pri čemer je izbiral med pobudami, ki so relevantne za sistem SIS. Iz tega so izšla tri ključna spoznanja:

- točnost sistema AFIS je v celoti odvisna od podatkov, ki se uporabijo za njegovo ocenjevanje, in kakovosti navedenih podatkov;
- drugi dejavniki, ki lahko vplivajo na uspešnost sistema AFIS, so velikost podatkovne zbirke, po kateri poteka iskanje, število odtisov v iskalnem nizu in pričakovani odzivni čas;
- ocenjevalne kampanje pri kakovostnih podatkih in iskanju 10 na 10 odtisov kažejo na zelo veliko točnost tehnologije AFIS s stopnjami napak okoli 0,1 %.

2.1.2 Kakovost

Mnoge študije in merila so pokazali, da je uspešnost biometričnih sistemov odvisna od kakovosti vhodnih vzorcev. Izboljšanje kakovosti lahko zadeva tehnično raven, raven standardov ali je celo povezano z metodo pridobivanja odtisov, tj. elektronsko skeniranje („skeniranje brez črnila“) ali ročni odvzem odtisov s črnilom. Elektronsko skeniranje ob nadzoru izkušenega upravljavca je najprimernejša metoda za zagotovitev najboljše kakovosti. Vendar še vedno obstaja metoda

³ <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC97779>.

⁴ https://ec.europa.eu/research/participants/portal/doc/call/h2020/common/1617621-part_19_general_annexes_v.2.0_en.pdf.

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/wp/2016-2017/annexes/h2020-wp1617-annex-ga_en.pdf

skeniranja ročno odvzetih odtisov s črnilom v podatkovno zbirko. V sisteme bi bilo treba vključiti postopke za odkrivanje odtisov slabe kakovosti.

Kakovost bi bilo treba vseskozi zagotavljati pri:

- odvzemanju odtisov,
- tehničnem ocenjevanju njihove kakovosti,
- sistemskih rešitvah za zagotavljanje ujemanja,
- uporabi najboljših vzorcev,
- spremljanju delovanja sistema in njegovih uporabnikov.

Ker je bila študija celovita, je obravnavala tudi najzahtevnejše področje glede kakovosti: sledi prstnih odtisov, najdene na krajih izvršitve kaznivega dejanja ali krajih incidentov.

Sledi odtisov se bodo uporabljale izključno informativno. Predvidoma bodo v SIS shranjeni le popolni nizi vseh 10 odtisov znanih oseb.

V večini obiskanih držav članic se kakovost upravlja tudi s pomočjo „večkratnih podatkovnih nizov“. To pomeni, da se prstni odtisi shranijo vsakič, ko so odvzeti, npr. ob vsakokratnem prijetju iste osebe. Posamezne odtise v nizih je mogoče primerjati glede na njihovo oceno kakovosti ter sestaviti sestavljen niz najkakovostnejših 10 odtisov. Tak pristop bi lahko uporabili tudi za SIS.

Kritična pri tem je vključitev mehanizmov za merjenje kakovosti v sistem AFIS, da bi izboljšali njegovo uspešnost. Kar zadeva kakovost je treba upoštevati šest ključnih dejstev:

- uspešnost sistema AFIS je v celoti odvisna od kakovosti podatkov (tj. vzorcev odtisov), ki jih vsebuje;
- na kakovost odtisov lahko vplivajo številni dejavniki. Nekatere je mogoče nadzorovati (npr. čistost senzorjev), drugih pa ne (npr. poškodovane prstne konice zaradi fizičnega dela);
- mehanizmi za samodejno zagotavljanje kakovosti odtisov imajo ključno vlogo pri nadzoru kakovosti podatkov, vpisanih v sistem AFIS;
- različne vrste odtisov pomenijo različno raven kakovosti. Glavne vrste odtisov v sistemu AFIS so: odtisnjeni s črnilom / skenirani brez črnila, povaljani/pritisnjeni odtisi / sledi odtisov;
- kar zadeva uspešnost sistema AFIS so najzahtevnejše sledi odtisov, saj pri njih nad kakovostjo nimamo nadzora;
- čeprav merjenje kakovosti odtisov ni standardizirano, sta se kot dejanska standarda uveljavila *NFIQ* in *NFIQ-II* (kakovost slik odtisov ameriškega nacionalnega inštituta za standarde in tehnologijo (*American National Institute for Standards and Technology (NIST) Fingerprint Image Quality*), zaradi njune dokazane visoke uspešnosti in razpoložljivosti.

2.2 Skupna uporaba nacionalnih sistemov AFIS

Študija je opredelila tipične primere rabe prstnih odtisov. Najbolj relevanten primer za namene SIS se nanaša na osebe, ki so prisotne ob pridobitvi odtisa, npr. osumljenci ob prijemu. Opredeliti je treba dva parametra:

- najmanjšo pričakovano točnost postopka primerjanja,
- najdaljši dovoljeni odzivni čas.

Na primer, prijeto osumljeno se odvede na policijsko postajo, kjer so mu odvzeti prstni odtisi. Niz 10 odtisov se uporabi za iskanje v centralni podatkovni zbirki prstnih odtisov. Zadevek iskanja je ujemajoč niz 10 odtisov, odvzet ob predhodnem prijemu osumljenca. Oseba je bila prisotna ob vsakokratnem odvzemu niza odtisov, zato je mogoče pričakovati visoko kakovost. Ker se oseba lahko pridrži tudi do več ur, hiter odzivni čas ni potreben.

Nasprotno, če je treba preverjanje opraviti hitro, npr. v kontrolni kabini na letališču, se morda poskenirata le dva prsta.

Pričakovana točnost preveritve je nižja, vendar je odvzem teh dveh odtisov še vedno pretežno nadzorovan in se za primerjavo uporabi popolni niz 10 odtisov. Ker oseba ni v priporu, se pričakuje kratek odzivni čas, bolj verjetno nekaj sekund kot nekaj minut. V primeru ujemanja je mogoče opraviti preverjanje z nizom vseh 10 odtisov v drugi vrsti nadzora.

2.3 EURODAC in VIS

Za pridobitev morebitnih koristnih izkušenj za SIS sta bila proučena obstoječa evropska sistema AFIS.

Kot je bilo navedeno v letnem poročilu agencije eu-LISA za leto 2014, je bilo v sistemu EURODAC 2,7 milijona vnosov prstnih odtisov (po 10 odtisov) in izvedenih skupno 756 368 transakcij. Zahvaljujoč vgrajenim postopkom preverjanja kakovosti je bila stopnja zavrnitve zaradi neprimerne kakovosti odtisov 4,49 %, pri čemer je bilo treba v teh primerih odtise še enkrat odvzeti in znova vnesti v sistem. Velikost podatkovne zbirke je podobna potencialu sistema SIS, vendar je število transakcij precej manjše, odzivni čas pa veliko daljši, kot bi bil zahtevan za SIS – nujna primerjava v sistemu EURODAC se opravi v eni uri, za sistem SIS pa bi se zaradi zelo drugačnih operativnih scenarijev pričakovalo preverjanje v nekaj sekundah.

V sistemu VIS je okoli 20 milijonov vnosov prstnih odtisov (po 10 odtisov). Na splošno se VIS uporablja za preverjanja na mejah, tj. ali je oseba istovetna izvirnemu prosilcu za vizum. Vendar se s sistemom VIS opravljajo tudi iskanja ena na več za nove prosilce za vizum in ob preverjanjih v drugi vrsti nadzora na mejah s primerjavo nizov vseh 10 odtisov. V povprečju se vsak dan opravi od 20 000 do 30 000 takih identifikacij, pri čemer je največja pogostost 3 000 preverjanj na uro. Pričakovani odzivni čas za posamezno identifikacijo je manj kot dvajset minut (manj kot tri sekunde za iskanje ena na ena z uporabo od enega do štirih prstov ob običajni mejni kontroli).

2.4 Sistemi AFIS držav članic in tretjih držav

V študiji je bilo ugotovljeno, da lahko obseg sistema AFIS nacionalne kriminalne policije posamezne države članice presega pričakovano velikost sistema AFIS v okviru SIS, in sicer zaradi hrambe obsežnih vnosov. Proučena ameriška sistema vsebujeta na desetine milijonov vnosov. Sistem SIS lahko odtise hrani le v razpisih ukrepov za osebe. 1. januarja 2015 je bilo v sistemu SIS vpisanih skoraj 800 000 razpisov ukrepov za osebe.

2.5 Izzivi pri izvajanju tehnologije AFIS

Tu so povzeti izzivi pri izvajanju tehnologije AFIS:

- primeri rabe,
- uspešnost,
- kakovost,
- hitrost (odzivni čas),
- velikost podatkovne zbirke,
- zmogljivost primerjanja,
- število transakcij/ujemanj ob največji pogostosti poizvedb,
- strategija za upravljanje poizvedb,
- formati za izmenjavo,
- arhitektura sistema: centralizirana ali na več mestih,
- vrsta podatkov, ki se obdelujejo – format odtisov,
- sledi odtisov.

2.6 Zaključki

Kot je bilo navedeno v uvodu tega poglavja, je tehnologija na voljo in pripravljena. Komisija je tudi že izpostavila izzive, ki jih je treba obravnavati. Priporočila za uspešno izvajanje in obravnavanje teh izzivov so opisana v poglavju 4.

3. SISTEM AFIS V OKVIRU SIS

Sistem AFIS v okviru SIS mora biti sposoben obdelovati vse vrste ustvarjenih vnosov prstnih odtisov. Ti bodo zajemali:

- pritisnjene in povaljane odtise,
- hitra preverjanja, če sta na primer poskenirana samo dva prsta,
- sledi, zbrane na kraju izvršitve kaznivega dejanja.

3.1 Varstvo podatkov

Vsaka obdelava prstnih odtisov v SIS II, vključno s hrambo in uporabo za identifikacijo, mora izpolnjevati relevantne določbe o varstvu podatkov iz pravnih aktov SIS II in veljavne

nacionalne določbe o varstvu podatkov, s katerimi se izvajata Direktiva 95/46/ES⁵ in Okvirni Sklep 2008/977/PNZ⁶. Oba pravna akta se uporabljata za obdelavo prstnih odtisov državljanov tretjih držav in državljanov Unije. Vsaka uporaba prstnih odtisov mora biti dovoljena s pravom Unije ali države članice. V skladu z načelom opredelitve namena morata biti jasno opredeljena namen in način uporabe prstnih odtisov v SIS II. Obdelava prstnih odtisov ne sme presegati potrebnega za doseg zastavljenega cilja splošnega pomena, po potrebi pa je treba uporabiti ustrezne zaščitne ukrepe. Pri izvajanju tovrstnih novih funkcij v SIS II je treba upoštevati načeli privzetega in vgrajenega varstva podatkov.

3.2 Scenariji uporabe prstnih odtisov v sistemu SIS

V sistemu SIS je mogoče predvideti dve vrsti transakcij s prstnimi odtisi:

- vnos/posodobitev razpisa ukrepa s pripetjem odtisov,
- iskanje po podatkovni zbirki SIS z uporabo odtisov namesto imena in datuma rojstva. Tako iskanje se opravi tudi pred vnosom novega razpisa ukrepa, da se preveri, ali je oseba že shranjena v SIS v okviru drugega razpisa ukrepa.

Kadar so odtisi na voljo, jih je treba pripeti k razpisu ukrepa v sistemu SIS. Okoliščine, v katerih je mogoče v sistemu SIS najti odtise, so določene v podpoglavju v nadaljevanju. Opravljena je bila primerjava vsakega primera s podobnimi primeri rabe, ki so že bili obdelani s sistemi AFIS držav članic. Primeri so glede na posamezen scenarij že v veliki meri zajeti v primerih rabe v študiji JRC v opisih preverjanj „10 na 10 odtisov“.

Razen če je v primeru izpostavljena operativna težava, je kakovost odtisov na splošno visoka, saj se tako novo pridobljeni odtisi oseb kot nizi odtisov, shranjeni v podatkovni zbirki, odvzemajo v nadzorovanih okoliščinah z možnostjo zavrnitve odtisov slabše kakovosti in njihovega ponovnega odvzema.

Če država članica ustvari razpis ukrepa, vendar nima na voljo odtisov za dopolnitev ukrepa, se lahko zgodi, da odtise v svojem nacionalnem sistemu AFIS hrani druga država članica, ki je že obravnavala zadevno osebo. V priročniku SIRENE⁷ je opisan način pošiljanja takšnih odtisov, ki jih je treba pripeti k razpisu ukrepa. Ker se lahko zgodi, da so odtisi vzeti iz drugega sistema, je treba zagotoviti, da so opremljeni s podatkom o oceni kakovosti, tako da so pri vsaki uporabi odtisov na voljo ustrezne informacije o okoliščinah.

3.2.1 Zavrnitev vstopa ali prepoved bivanja (člen 24 Uredbe)

Ta razpis ukrepa za osebe je daleč najpogostejši. Ob predpostavki, da ima država članica, ki izda razpis ukrepa, dostop do osebe, za katero velja razpis ukrepa v sistemu SIS, se ji odvzame 10

⁵ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov.

⁶ Okvirni sklep Sveta 2008/977/PNZ z dne 27. novembra 2008 o varstvu osebnih podatkov, ki se obdelujejo v okviru policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah.

⁷ Priloga k Izvedbenemu sklepu Komisije 2013/115/EU o priročniku SIRENE in drugih izvedbenih ukrepah za drugo generacijo schengenskega informacijskega sistema (SIS II).

odtisov, ki se dodajo razpisu ukrepa in primerjajo z nizi 10 odtisov, ki so že shranjeni v sistemu SIS. Pri tem se lahko odkrijejo povezave z drugimi razpisi ukrepov.

3.2.2 Prijetje zaradi predaje ali izročitve (člen 26 Sklepa)

Oseba, za katero je razpisan ukrep, morda v času izdaje razpisa ukrepa ni dosegljiva, kar pomeni, da njeni odtisi ne bodo na voljo. Vendar ima lahko država članica, ki izda razpis ukrepa, odtise zadevne osebe že shranjene v nacionalnem sistemu AFIS in lahko z njimi dopolni razpis ukrepa. Zbere se 10 odtisov, ki se dodajo razpisu ukrepa in primerjajo z nizi 10 odtisov, ki so že shranjeni v sistemu SIS pri drugih razpisih ukrepov.

3.2.3 Pogrešane osebe (člen 32 Sklepa)

Ko se ustvari razpis ukrepa, odtisi pogrešanih oseb niso vedno na voljo. Vendar je mogoče v nekaterih primerih odtise prenesti k razpisu ukrepa, če obstaja nacionalni register in zakonodaja to dovoljuje.

Med preiskavo se lahko za iskanje po sistemu SIS uporabijo sledi odtisov zadevne osebe (vendar se ti odtisi ne obdržijo in ne shranijo v podatkovno zbirko). V tem primeru ne gre za ustvarjanje razpisa ukrepa, temveč za vpogled v sistem.

3.2.4 Osebe, iskane zaradi sodelovanja v sodnem postopku (člen 34 Sklepa)

Odtisi morda niso vedno na voljo, vendar lahko država članica dopolni razpis ukrepa z odtisi iz svojega nacionalnega sistema AFIS, če je to dovoljeno.

3.2.5 Prikrite ali namenske kontrole (člen 36 Sklepa)

Možno je, da odtisi niso na voljo v vseh primerih. Zaradi narave kontrol ni verjetno, da bi bili odtisi na voljo pozneje. Vendar ima lahko država članica, ki izda razpis ukrepa, odtise zadevne osebe že shranjene v nacionalnem sistemu AFIS in lahko z njimi dopolni razpis ukrepa. Ob policijskih/mejnih kontrolah je morda mogoče opraviti poizvedbo na podlagi teh odtisov.

3.2.6 Zloraba identitete (člen 36 Uredbe, člen 51 Sklepa)

Če žrtev zlorabe identitete s tem soglaša, lahko država članica doda njene odtise razpisu ukrepa za osebo, ki je zlorabila njeno identiteto. S tem ne bo ustvarjen nov razpis ukrepa, ampak bo posodobljen obstoječi razpis ukrepa. Pristojni organi lahko tako identificirajo storilca in žrtev, saj lahko žrtev po potrebi izkaže svojo identiteto. Po zadetku v poizvedbi po imenu in datumu rojstva v okviru mejne kontrole v prvi vrsti nadzora se lahko identiteta žrtve preveri v drugi vrsti nadzora.

3.3 Določitev velikosti sistema AFIS v okviru SIS in števila transakcij

V času izvajanja študije je bilo v sistemu SIS približno 5 500 vnosov odtisov. Države članice so potrdile, da pomanjkanje funkcije AFIS omejuje shranjevanje odtisov v sistem SIS.

3.3.1 Velikost

Število razpisov ukrepov za osebe v sistemu SIS je razmeroma stabilno. Lahko da se bo njihovo število povečalo s predlogi za dodajo razpisov ukrepov zaradi odločb o vrnitvi oseb in povezanih prepovedi vstopa. Tudi ob tem povečanju se pričakuje, da bo sistem AFIS v okviru SIS manjši od sistema večje države članice, zato ne predstavlja tehničnih težav zaradi velikosti.

3.3.2 Število transakcij

Upoštevati je treba dve vrsti transakcij:

- **poizvedbe/vpogled:** največjo obremenitev sistema SIS bodo povzročile poizvedbe oziroma vpogledi. Leta 2014 je bilo v sistem SIS opravljenih skoraj dve milijardi poizvedb v vseh kategorijah razpisov ukrepov, bodisi v nacionalnih kopijah ali centralnem sistemu. To bo vključevalo informativne vpoglede, ki so bili že opravljeni v sistemu SIS in ki jih bo podprla uvedba funkcije AFIS. Vloge za vizume prek sistema VIS bi bilo treba preveriti v sistemu SIS. Na dan se opravi med 20 000 in 30 000 poizvedb za identifikacijo. EURODAC je v letu 2014 obdelal 750 000 transakcij. Pred temi transakcijami je treba v sistemih VIS in SIS opraviti vpogled zaradi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja terorističnih in drugih hudih kaznivih dejanj. Pričakuje se, da se bodo izvajala tudi preverjanja na podlagi prstnih odtisov. Preverjanja na schengenskih mejah se izvajajo na podlagi imena in datuma rojstva. V prihodnje naj bi se za državljane tretjih držav opravljala preverjanja na podlagi prstnih odtisov. Vendar vsi razpisi ukrepov niso opremljeni z odtisi, zato ta način poizvedbe ni mogoč za vse osebe. Mnoga preverjanja bodo še naprej opravljena na podlagi imena in datuma rojstva. Prav tako poizvedbe na podlagi odtisov niso mogoče na vseh točkah dostopa do sistema SIS;
- **ustvarjanje/posodabljanje/izbris razpisov ukrepov:** v letu 2014 je bilo izvedenih 1,4 milijona transakcij. Od teh jih je 780 000 predstavljalo ustvarjanje in posodabljanje razpisov ukrepov za osebe in so zato lahko zajemale dodajanje odtisov. Brisanje odtisov bi se moralo izvesti samodejno ob izbrisu razpisa ukrepa, vendar je treba pri tem upoštevati tehnične zahteve, potrebne za obdelavo.

Treba je zagotoviti, da so na voljo točni statistični podatki, da bo mogoče pravilno določiti velikost sistema AFIS v okviru SIS. Strokovno znanje, pridobljeno na podlagi razvoja nacionalnih sistemov AFIS, je mogoče uporabiti pri razvoju v okviru sistema SIS.

3.3.3 Standardi izmenjave prstnih odtisov

Standardi inštituta NIST in Interpolov vodnik po najboljših praksah sta ustrezna podlaga za tovrstne izmenjave.

3.3.4 Arhitektura

Arhitektura sistema SIS zajema:

- centralni sistem, ki obravnava 20 % transakcij – centralni sistem neposredno uporablja pet držav članic,
- nacionalne kopije (80 % transakcij), ki so lahko:
 - „delne“ (samo podatki, sestavljeni iz besed in števil – takšne kopije ima devet držav članic) ali
 - „popolne“ (podatke sestavljajo besede in številke ter fotografije in odtisi – takšne kopije ima 16 držav članic).

Centralni sistem AFIS je potreben za zagotavljanje storitev državam članicam brez nacionalne kopije, državam članicam z delno nacionalno kopijo ali celo državam članicam, ki jim zaradi tehničnih težav ni na voljo njihova popolna nacionalna kopija.

Vse transakcije ustvarjanja/posodabljanja/izbrisa razpisov ukrepov se izvajajo prek centralnega sistema. Dodajanje odtisov razpisu ukrepa bo zahtevalo kakovostno preverjanje v sistemu AFIS na centralni ravni.

Transakcije ustvarjanja/posodabljanja/izbrisa, ki se opravijo v centralnem sistemu, se v treh minutah prenesejo v nacionalne kopije. Centralni sistem AFIS bo potreben za podporo teh transakcij.

V skladu s pravnimi akti o SIS II mora iskanje v nacionalni kopiji dati enak rezultat kot iskanje v podatkovni zbirki SIS. Izpolnjevanje tega koncepta za iskanja na podlagi imen in števil – bo treba uporabiti tudi za iskanja na podlagi prstnih odtisov.

Če država članica razvije lasten sistem AFIS kot del nacionalne kopije, bo moral ta zagotavljati enako uspešnost pri identifikaciji kot centralni sistem AFIS. Tehnično in pravno je sicer mogoče vključiti sistem AFIS v nacionalno kopijo, vendar bo težko zajamčiti enakovredne rezultate.

Z vidika kakovosti je lažje upravljati centralizirano arhitekturo, vendar mora biti ta dovolj zmogljiva za obdelavo vseh zahtevkov. Z arhitekturo, ki bi vključevala centralni sistem AFIS in druge sisteme AFIS v popolnih nacionalnih kopijah, bi se zahtevki razporedili, vendar bi morala ta izpolnjevati zgoraj opisane zahteve. To bi bilo mogoče zagotoviti, če bi vsi tovrstni sistemi AFIS uporabljali isto programsko opremo.

Po določitvi splošne arhitekture je treba razmisliti, ali bi bilo treba primere rabe obravnavati na enak način ali pa bi bilo različne količine podatkov ali različno dolge odzivne čase bolje obravnavati z vzporednimi delovnimi postopki ali podsistemi v okviru sistema AFIS.

Za nekatere operacije preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ali operacije mejnih kontrol bo potreben odzivni čas do 30 sekund, na konzularnem predstavništvu pa bo morda zadoščal že odzivni čas do pet minut.

V nadzorovanih okoliščinah na policijski postaji bo morda potrebno zagotoviti odzivni čas do 10 minut. Pomembno je, da se ocenijo delovne obremenitve v teh primerih rabe in določi prednostna obravnava zahtevkov. Uporaba filtrov, kot sta starost in spol, lahko zmanjša število vnosov, ki se jih upošteva pri primerjavi, s čimer se izboljša odzivni čas.

Nenazadnje se bosta morala za sistem AFIS v okviru SIS izvajati ocenjevanje in poročanje, določena v pravnih aktih o SIS II.

4. PRIPOROČILA

V predhodnih poglavjih je bila potrjena razpoložljivost in pripravljenost tehnologije AFIS. Poleg tega Komisija meni, da bi bilo treba v podporo uspešni vzpostavitvi in uporabi sistema AFIS v okviru SIS razmisliti tudi o izvedbi naslednjih 19 priporočil.

1. **Potreba po dopolnilnih statističnih podatkih** – o številu vpogledov na leto v zvezi z osebami in njihovem operativnem ozadju, da bi se primerno ocenili velikost in računalniška zmogljivost sistema AFIS.
2. **Spodbujanje najboljših praks** – za sistem AFIS v okviru SIS, in sicer na podlagi strokovnega znanja, pridobljenega pri razvoju in upravljanju nacionalnih sistemov AFIS.
3. **Skupni standard izmenjav** – standardi NIST za vsebnike so primerna osnova za izmenjavo podatkov o prstnih odtisih. Razviti bi bilo treba avtomatsko kontrolo izvajanja.
4. **Komplementarnost sistemov Prüm in SIS II** – razjasniti bi bilo treba komplementarnost mehanizma Prüm in sistema AFIS v okviru SIS, da se prepreči prekrivanje⁸.
5. **Namenski podsistemi** – zaradi različnih primerov rabe, zlasti glede količine in odzivnega časa, bi bilo treba razmisliti o vzporednih delovnih postopkih ali namenskih podsistemih.
6. **Visokokakovosten postopek zajemanja** – v fazi zajemanja bi morala imeti prednost uporaba naprav za elektronsko skeniranje in izkušeni upravljavci.
7. **Shranjevanje večkratnih podatkovnih nizov** – v podporo strategiji sestavljenih nizov na podlagi ujemanja.
8. **Nadzorovan prenos podatkovnih nizov** – sistem AFIS v okviru SIS bi moral sprejemati odtise iz drugih sistemov, če se parametri teh sistemov ohranijo v podatkovnih nizih, vključenih v razpis ukrepa.
9. **Kakovost točk zajema**
 - a. **upravljavec izvaja nadzor** – ustrezno usposabljanje za vnašanje;
 - b. **ustrezen senzor** – prednost bi morale imeti naprave za elektronsko skeniranje;
 - c. **zmogljiv grafični uporabniški vmesnik** – za zagotovitev povratnih informacij o pridobljenih podatkih v realnem času;
 - d. **ustrezna interakcija z uporabnikom** – postopek vnašanja bi moral biti prijazen uporabniku;
 - e. **primerno okolje** – v smislu osvetlitve, temperature in ozadja;
 - f. **vzdrževanje senzorjev** – mora biti redno in sistematično.

⁸ Prstni odtisi, shranjeni v SIS II, so pripeti razpisom ukrepov, do SIS II pa v okviru mejnih kontrol in preverjanj dostopajo organi kazenskega pregona. Mehanizem Prüm na podlagi Sklepa 2008/615/PNZ omogoča izvajanje poizvedb v nacionalnih sistemih AFIS za namene kazenskega pregona. Za razliko od SIS II mehanizem Prüm ne zagotavlja dostopa do vnesenih prstnih odtisov v realnem času in se lahko uporablja le v posameznih preiskavah.

10. Algoritmi ocenjevanja kakovosti

- a. **upoštevanje standardov** – uporaba priznanih metrik za kakovost;
- b. **korektivni ukrepi** – za pridobitev odtisov zadovoljive kakovosti.

11. Kakovost sistemov za identifikacijo

- a. **obdelava na podlagi kakovosti** – vključno z uporabo dopolnilnih orodij, kot so alternativne funkcije za ekstrakcijo značilnosti in algoritmi primerjanja, odvisni od postopka;
 - b. **združevanje na podlagi kakovosti** – kombiniranje različnih vzorcev za preverjanje sestavljenih podatkov;
 - c. **nadomeščanje/posodabljanje predlog** – uporaba najboljših vzorcev za oblikovanje predlog za sistem AFIS;
 - d. **spremljanje** – priprava statistik za vsako vrsto uporabe, točk zajema, naprav in upravljavcev.
12. **Primeri v zvezi z otroki** – zlasti v povezavi s pogrešanimi osebami bi moral sistem AFIS v okviru SIS omogočati prilagajanje v postopku ujemanja, če je očitno, da je otrok zrasel od trenutka pridobitve odtisov.
13. **Centralno preverjanje kakovosti** – za preverjanje kakovosti odtisov z metrikami za kakovost v sistemu AFIS v okviru SIS.
14. **Poročanje na karticah s prstnimi odtisi nižje kakovosti** – če podatkovni niz, ki naj se vnese ali doda razpisu ukrepa, nima zahtevane ravni kakovosti za sistem AFIS v okviru SIS, se to zabeleži bodisi v razpis ukrepa ali na kartico z zadevnim podatkovnim nizom.
15. **Celovitost podatkovne zbirke** – uporaba najboljših praks za zmanjšanje tveganja vnosa nedoslednih ali napačnih podatkov, vključno z odtisi, v podatkovno zbirko.
- ## 16. Vpogled
- a. **izboljšana ločljivost (1000dpi⁹)** – za zagotovitev možnosti shranjevanja odtisov višje ločljivosti, če so države članice nadgradile svoje skenerje;
 - b. **pritisnjeni in povaljani prstni odtisi** – države članice morajo imeti možnost, da (samo za namene vpogleda) omejijo zbiranje prstnih odtisov na pritisnjene odtise;
 - c. **hitro preverjanje dveh prstov** – možnost izvajanja hitrega vpogleda.
17. **Ustrezni odzivni časi** – zmogljivost treh okvirnih odzivnih časov na podlagi različnih operativnih scenarijev: (a) zelo kratek (tj. do 30 sekund); (b) srednji (tj. do pet minut); (c) daljši (tj. do deset minut).
18. **Prednostno razvrščanje poizvedb** – določitev prednostnih ravni obdelave poizvedb za boljše obvladovanje delovne obremenitve sistema AFIS v okviru SIS.
19. **Spremljanje uspešnosti** – razmislek o časovni razporeditvi ocen uspešnosti sistema AFIS v okviru SIS že na zgodnji stopnji.

⁹ Število slikovnih pik na palec.

5. NASLEDNJI KORAKI – AKCIJSKI NAČRT

Dokončanje študije in predložitev tega poročila v posvetovanje Evropskemu parlamentu sta prva koraka na poti vzpostavitve funkcije AFIS v okolju SIS. Iz praktičnega vidika je mogoče podroben opis dejavnosti, ki se morajo zdaj izvesti ob sodelovanju agencije eu-LISA in držav članic, povzeti na naslednji način:

- (1) določitev zahtev za posebno kakovostno preverjanje, da se potrdi izpolnjevanje minimalnega standarda kakovosti podatkov. Specifikacije bi bilo treba vključiti v izvedbeni sklep Komisije;
- (2) dokončanje uporabniških zahtev in določitev velikosti zahtevanega sistema;
- (3) opredelitev arhitekture zahtevanega sistema. To bi bilo treba vključiti v izvedbeni sklep Komisije;
- (4) opredelitev tehničnih specifikacij in časovnega razporeda za izvedbo;
- (5) izvedba projekta za pripravo vzpostavitve sistema AFIS v okviru SIS.

6. ZAKLJUČEK

Funkcija AFIS je že neločljivo povezana s podatkovnimi zbirkami organov kazenskega pregona in mejne policije. Sistem SIS je ena od teh podatkovnih zbirk in razpisi ukrepov za osebe ne bodo v celoti izpolnili svojega namena in uporabnosti, če ne bodo podprti s sistemom AFIS.

Glede na analizo in ugotovitve iz tega poročila Komisija ugotavlja, da je tehnologija AFIS dosegla zadostno raven pripravljenosti in razpoložljivosti, da se jo vključi v sistem SIS. To poročilo je tudi pregled predlogov Komisije, ki bodo obravnavani med izvajanjem in uporabo sistema AFIS v okviru SIS v operativnem okolju.